

İDRAR YOLU ENFEKSİYONU

written by Dr. Aydođan Lermi

Üriner Enfeksiyon; UTİ; İdrar Yolu İltihabı;

İdrar yollarının mikrobik enfeksiyon hastalığıdır. Mikroplar idrar yollarına girer, burada çoğalmaya başlar ve iltihaba neden olur. Enfeksiyon idrar yollarının her bölümünde meydana gelebilir. Hastalık genellikle idrar çıkışında yani üretra da başlar ve buradan yukarı yayılır.

İdrar yolu enfeksiyonu neden olur?

İdrar yolu enfeksiyonları genellikle bakterinin anüs etrafından idrar yolu çıkışına gelmesi ile başlar. İdrar yolu çıkışında bakteri çoğalır ve burada enfeksiyon yapar buna üretrit denir. İdrar yaparken yanma ve sızlamaya neden olur.

Tedavi edilmez ise buradan yukarı yayılarak mesaneye gelir burada çoğalan bakteri mesane iltihabına neden olur buna sistit denir. Hastada idrar yaparken yanma, sızlama şikayetleri yanında idrar tutmakta zorluk, sık idrara gitme, gece idrara kalkma, ateş, idrar kaçırma şikayetleri de başlar.

Tedavi edilmez ise mikroplar üreter kanallarından yukarı yayılarak böbreklerde iltihaplanmaya neden olur. Buna piyelonefrit denir ve çok ciddi bir durumdur. Hastada yüksek ateş vardır ve idrarda bol iltihap hücreleri görülür.

İdrar yolu enfeksiyonlarının en büyük sebebi E. Coli adında bakteridir. E. Coli bakterisi normalde herkesin bağırsağında bulunan bir bakteridir. Kadınlarda anüs ile idrar çıkışının birbirine yakın olması ve idrar yolunun kısa olması idrar yolu iltihaplarını kolaylaştırır. Kadınlarda idrar yolu enfeksiyonu bu nedenle daha sık görülür.

İdrar yolu enfeksiyonu kimlerde görülür?

İdrar yolu enfeksiyonu herkesde ve her yaşta görülebilir ancak aşağıdaki durumlar idrar yolu enfeksiyonu şansını artırır:

- Menopoz,
- Diyabet,
- Böbrek taşı,
- Prostat,
- İmmün sistemi zayıf kişiler,
- İdrar yolu anormallikleri
  - Reflü, (Vesikulourethral reflü),
  - Polikistik böbrek,
  - Atnalı böbrek,
  - Çift üretra,
- Cinsel aktif bayan,
- Felç,
- Böbrek nakli,
- İdrar kateteri,
- Gebelik idrar yolu enfeksiyonu şansını arttıran faktörlerdir.

İdrar yolu enfeksiyonu belirtileri nelerdir?

İdrar yolu enfeksiyonu hastalığının yeri ve şiddetine bağlı olarak aşağıdaki şikayetlere neden olur.

- Sık idrara gitme,
- Sık sık ve azar azar idrara gitme,
- İdrar tutmakta zorluk,
- İdrar kaçıрма,
- Gece idrara kalkma,
- Karın ve pelviste ağrı,
- İdrar yaparken yanma, sızlama,
- Koyu, bulanık ve kokulu idrar yapma,
- İdrarda kan,
- Yan ağrısı (piyelonefritte),
- Ateş, üşüme, titreme,
- Bulantı, kusma,
- İştahsızlık.

Kanlı idrar, yan ağrısı, yüksek ateş, üşüme, titreme atakları bulantı böbrek iltihabı (piyelonefrit) bulgusudur. Bu şikayetlerin varlığında doktora başvurmak gerekir.

İdrar yolu enfeksiyonu nasıl teşhis edilir?

İdrar yolu iltihaplarında hastanın şikayetleri ve fizik muayene teşhise yardımcı olur. Kesin teşhis laboratuvar testler ile konur. İdrar yolu enfeksiyonlarında aşağıdaki testler yapılmalıdır.

- İdrar tahlili,
- İdrar kültürü,
- Hemogram,
- CRP,

Tekrarlayan idrar yolu iltihaplarında ultrason ve ilaçlı grafiler ile altta yatan problem araştırılmalıdır.

İdrar yolu enfeksiyonu tedavisi:

İdrar yolu enfeksiyonlarının tedavisinde antibiyotikler kullanılır. Antibiyotiklerin dozu ve süresi ile oynanmamalıdır. Antibiyotik tedavisi sonrası doktorunuz idrar tahlilinin tekrarını isteyebilir. Tedavi sırasında hemogram ve CRP testleri tedaviye cevabı ölçmek amacıyla istenebilir. Piyelonefrit tedavisi için hastanede yatmak gerekebilir.

İdrar yolu antiseptikleri:

Tekrarlayan idrar yolu iltihaplarını engellemek amacı ile idrar yolu antiseptiği kullanılabilir. İdrar yolu antiseptikleri sadece idrarda konsantre olabilen, vücudun diğer bölgelerinde bakteri öldüremeyen ancak idrarda yeterli miktara erişebilen ve bakterilerin üremesini durduran ilaçlardır. Kullanıldıkları sürece idrarda bakteri üremesine engel olur ve idrar yollarını enfeksiyondan korurlar. İdrar yolu antiseptikleri uzun süre alınabilirler.

İdrar yolu enfeksiyonundan korunma:

İdrar yolu enfeksiyonları ciddi boyutlara ulaşabilen tehlikeli enfeksiyonlardır. İdrar yolu enfeksiyonlarından korunmak için:

- Bol su içmek,

- Gerekiyor ise idrar yolu antiseptikleri kullanmak,
- İdrar tutmaya çalışmamak,
- Ayakta idrar yapmamak ve idrar kesesini tam olarak boşaltmak,
- Genital bölgeyi temiz tutmak ancak aşırı temizlik ve tahrişten kaçınmak,
- Genital bölgeye parfüm, vb şeyler sıkılmamak,
- Sıkı, dar ve sentetik iç çamaşırları giymemek gerekir.

Referanslar:

1. *American Urological Association Foundation*

<http://www.urologyhealth.org/>

2. *National Kidney and Urologic Diseases Information Clearinghouse*

<http://kidney.niddk.nih.gov/>

3. *Canadian Urological Association*

<http://www.cua.org/>

4. *Womens Health Matters*

<http://www.womenshealthmatters.ca/>

5. Car J. *Urinary tract infections in women: diagnosis and management in primary care. BMJ . 2006;14;332.*

6. Jepson RG, Craig JC. *Cranberries for preventing urinary tract infections. Cochrane Database Syst Rev. 2008 Jan 23;(1):CD001321.*

7. Sheffield JS, Cunningham FG. *Urinary tract infection in women. Obstet Gynecol . 2005;106:1085-1092.*

8. *Urinary Tract Infections in Adults. American Urological Association Foundation website.*

<http://www.urologyhealth.org/adult/index.cfm?cat=07&topic=147> . July 31, 2010.

9. *Urinary tract infections in adults. National Institute of Diabetes and Digestive and Kidney Diseases website. at: <http://kidney.niddk.nih.gov/kudiseases/pubs/utiadult/> . Published December 2005. July 31, 2010.*

10. 12/5/2007 *DynaMeds Systematic Literature Surveillance DynaMeds Systematic Literature Surveillance : Pohl A. Modes of administration of antibiotics for symptomatic severe urinary tract infections [review]. Cochrane Database of Systematic Reviews . 2007(4). DOI: 10.1002/14651858.CD003237*